

Nederland, word wakker!

Yeşim Candan

Nederland,
word wakker!

Bertram+de Leeuw Uitgevers

© Yeşim Candan

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Volken Beck

Cover foto auteur Sanneke Fisser

Redactie Tanja Fraai

NUR 740

ISBN 9789461560278

www.yesimcandan.com

www.tanjafraai.nl

www.bertramendeleeuw.nl

Voor Yasemin Asya
Omdat jij het verschil maakt.
En mijn grote inspiratie bent voor dit boek.

Nederland, word wakker!

- Inleiding 9
- Hoofdstuk 1 Kansarme immigranten bestaan niet 15
- Hoofdstuk 2 Dubbele paspoorten 29
- Hoofdstuk 3 Netwerken is nutteloos 41
- Hoofdstuk 4 Alle Turken hebben ADHD 53
- Hoofdstuk 5 Henk en Ingrid houden van Alanya 63
- Hoofdstuk 6 De Nederlandse man 73
- Hoofdstuk 7 Inspiratie voor Integratie 89
- Hoofdstuk 8 De schijndemocratie 101
- Hoofdstuk 9 Invloed van de media op Ahmed en Aicha 115
- Hoofdstuk 10 Hoe kan Nederland cashen? 121
- Hoofdstuk 11 Yasemin de bicultureel 131
- Hoofdstuk 12 Broodje kaas of broodje döner? 143
- Hoofdstuk 13 De toekomst van Nederland; angst of uitdaging? 151

Inleiding

Oorspronkelijk had ik een ander boek voor ogen. Ik wilde graag een boek over diversiteit schrijven, omdat ik zo graag bedrijven wilde bereiken. Ik geef lezingen, workshops, over diversiteit en/of inspiratie voor bedrijven of instellingen. Daarnaast ben ik dagvoorzitter op evenementen. Het leek me goed om al mijn ervaringen te bundelen in een boek omdat ik vaak dezelfde dingen tegenkom. Zo wilde ik meer mensen bereiken. Ik wilde dus een praktisch en theoretisch boek schrijven. Maar wat er nu ligt is een persoonlijk verhaal.

Het contact met mijn uitgever, Bertram & de Leeuw, dateert van 2009. Koos de Wilt interviewde mij toen voor zijn boek 'De weg naar succes' dat gaat over de professionele ambities van carrièrevrouwen die naast Nederlander ook Turk, Marokkaan, Chinees, Iranes of bijvoorbeeld Pool zijn. Wat hebben zij gedaan om hun weg te vinden in Nederland en succesvol te zijn in hun werk? En hoe maken ze gebruik van hun biculturele achtergrond? Via dit boek kwam ik contact met uitgever Hendrik de Leeuw. Ik wilde graag met hem sparren

over mijn idee om een boek om over diversiteit schrijven.

Mijn eerste ontmoeting met Hendrik de Leeuw begon grappig. In de zomer van 2010 had ik 's morgens met hem afgesproken in een Amsterdams café. 'Je herkent mij aan mijn bril', had hij vooraf door de telefoon gezegd. Op de afgesproken plek aangekomen zag ik een man met een bril naar binnen rennen. 'Ha, mijn date', dacht ik nog. De man was duidelijk op zoek naar iemand. Ik liep naar hem toe en zei hem dat wij een afspraak hadden. Hij antwoordde bevestigend en samen zochten we een rustige tafel. Hij merkte op dat ik een energieke en enthousiaste indruk op hem maakte. 'Dat vindt mijn man ook!', antwoordde ik.

'Je houdt dus van meerdere mannen', vroeg hij. Wat een jolige man, deze uitgever, dacht ik bij mezelf. Zijn dat doorgaans niet wat serieuzere types? Ik gaf hem mijn visitekaartje en nog steeds viel het kwartje niet. Niet bij hem, niet bij mij. Mijn telefoon ging en tegen mijn gewoonte in nam ik op. Uitgever Hendrik de Leeuw belde vanuit het naastgelegen café om te vragen waar ik toch bleef. Help, ik zat dus bij de verkeerde man in het verkeerde café! De man met wie ik aan het praten was zat kennelijk op een heel andere date te wachten. Hendrik de Leeuw kon er gelukkig om lachen. Het werd het begin van een bijzondere samenwerking.

Ik zit vol met grappige, ontroerende en soms verdrie-

tige verhalen. Over de komst van mijn Turkse grootvader naar Nederland. Over mijn ouders, die druk bezig waren te overleven in Rotterdam en weinig tijd hadden voor de opvoeding en de verzorging van hun kinderen. Over hoe ik mijn plek veroverd heb in Nederland met mijn dromen, plannen en ambities. Bij het schrijven van dit boek kwamen er veel herinneringen naar boven. Ik vertel over mijn vakanties in Turkije, het flitsende uitgaansleven in Istanbul en mijn overweging om mijn professionele toekomst misschien daar te gaan zoeken. In Turkije, het land dat mijn grootvader inruilde voor Nederland. Zou ik, zijn kleindochter, veertig jaar later de omgekeerde beweging maken?

Met redacteur Tanja Fraai heb ik de afgelopen maanden zitten praten en schrijven. Diversiteit, Turkije, Nederland, Guus Hiddink, mijn dochter, de Nederlandse man, alles kwam langs. Het heeft geresulteerd in dit boek: 'Nederland, word wakker!' Een oproep om over grenzen heen te kijken.

Een verhaal voor Henk en Ingrid die een eenzijdig beeld krijgen over biculturelen. Ik heb begrip voor hun angst en vooroordelen, gevoed door onder meer de media en pvv-leider Wilders. Tegelijkertijd wil ik Henk en Ingrid duidelijk maken dat er geen reden is voor zoveel angst.

Is het glas halfleeg of halfvol? Ik ben een optimist dus ik kies voor halfvol. Omdat ik oprecht geloof in

de kracht van verbinding. In dit boek neem ik de lezer mee op mijn eigen zoektocht als biculturele vrouw in Nederland, als dochter van Turkse ouders, als vrouw van een Nederlandse man, als moeder van een tweetaalige dochter. Ik vertel over mijn passie om de wedstrijd ‘Inspiratie voor Integratie’ in het leven te roepen, een wedstrijd om biculturelen op een andere manier over het voetlicht te brengen. Dit boek gaat over mijn missie om iets te doen aan de beeldvorming van mensen met een andere cultuur. Een missie die geleid heeft tot de oprichting van een Politieke Partij, Partij één.

Nederland, word wakker. Houd op met praten in termen van ‘kansarm’ als het over migranten gaat. Sluit de Fatima’s niet buiten want zij zijn het die later in het verzorgingshuis onze billen wassen. Als Nederland zich (blijvend) laat gijzelen door angst dan zie ik de toekomst somber in. Laten we accepteren dat de samenleving divers is geworden en daar op een intelligente manier op inspelen. Er is zo veel moois aan de andere kant van de schutting. Wees niet bang! Angst is een slechte raadgever. Toch?

Ik wil uitgeverij Bertram & De Leeuw bedanken dat ze mij de kans hebben gegeven mijn verhaal te delen. De inhoud van ‘Nederland, word wakker!’ is de wake-up call die ik de samenleving wil geven. Dit doe ik op een persoonlijke manier; strijdbaar en met humor.

Ik wil mijn man Kris Rote en mijn moeder Nünü Du-

rukan bedanken voor hun steun en hulp om dit boek te schrijven, en mijn meelezers Daphne Maclean, Babette Mallon en Myrthe de Wilde. Dank voor jullie kritische vragen.

Ik hoop dat je geïnspireerd raakt door mijn verhaal. Je kunt reageren via Twitter: @yesimcandan

Enjoy! Laat je verrassen.

HOOFDSTUK 1

Kansarme immigranten bestaan niet

De roep om een stop op immigratie is helemaal niet logisch. Want het is Fatima die de billen van Henk en Ingrid gaat wassen als die in het bejaardenhuis zitten. We zullen de immigranten straks hard nodig hebben. Bovendien: de beste manier om in te burgeren is door te werken. De angst voor de komst van buitenlanders is vooral de angst voor het onbekende.

Ik heb het geluk dat ik twee culturen ken. Ik ben geboren in Nederland, maar grootgebracht met de Turkse cultuur. Mijn grootvader Necati Candan kwam in 1968 als immigrant naar Nederland. Een klassiek verhaal: op zoek naar een beter bestaan voor zijn familie liet hij mijn oma en mijn vader en zijn andere vijf kinderen achter in Turkije. Opa is hier uiteindelijk niet gebleven, hij ging terug naar zijn roots. Opa slijt nu in Turkije samen met mijn oma, Mukaddes Candan, zijn oude dag. Ik schat dat hij 75 is; niemand weet wanneer hij precies geboren is. Op het platteland van Turkije was het in die tijd niet zo vanzelfsprekend om je kind meteen na

de geboorte aan te geven. Dat ambtelijke met regeltjes paste niet in de Turkse cultuur; dus een jaar later kon het ook prima. Opa is inmiddels een beetje dement en heeft suikerziekte.

Opa Candan is geboren in een klein, traditioneel dorp bij Ankara, de hoofdstad van Turkije, Şerefli Kochisar, vlakbij Tuz Gölü, het grootste zoutmeer van Turkije. De mannen zijn er boer of vrachtwagenchauffeur. De vrouwen werken op het land. Voordat opa naar Nederland trok, had zijn familie een winkel. Echt arm waren ze niet, maar het was geen makkelijk bestaan. Uiteindelijk ging de winkel failliet. De verhalen over een beter leven in West-Europa deden ook de ronde in het dorp van opa. Hij liet zich erdoor verleiden en vertrok naar het voor hem onbekende Nederland. Een land dat hij helemaal niet kende. Laat staan dat hij de taal sprak. Uiteindelijk is opa's oversteek bepalend geweest voor mijn hele familie.

Als opa nu naar Nederland zou komen, zou hij een inburgeringscursus moeten volgen. Mijn man Kris en ik hebben ooit voor de grap zo'n test gedaan en we zijn vet gezakt. Allebei, terwijl hij Nederlander is. Maar die vragen sloegen echt nergens op. Waarom moet je weten 'wat de beste dag is om langs te gaan als je buurvrouw is bevallen'? Stel praktische vragen, over belastingen, over je rechten en plichten in Nederland, dat is belangrijk.